కథానిక :

చెన్నపట్టణం మొదటిసారి వచ్చి సముద్రపు కెరటాలకు దగ్గరగా ఇసుకమీద నుంచున్నాడతను ఏదో క్రొత్తగా చూస్తూను.

ఆగకుండా కెరటాలు ఒడ్డున బ్రద్దలై నురగలు కక్కుతున్నాయి.

ఆ హోరులో అతని కేదో గోచరించింది. ఆహోరుని అర్థంచేసుకుందామని ప్రయత్నిస్తున్నాడతను. ఆ కెరటాల రొదలో తన కందని భావమేదో ఉన్నదని అతను విశ్వసించాడు.

ప్రతిరోజూ ఆ కెరటాలు అలాగే కొట్టుకుంటాయి. ప్రతిరోజూ, ప్రతినిముషం అవి యేదో మాటాడుతున్నట్లే అతనికి తోస్తుంది. ఆ వేళ మూడోసారి, అక్కడే రోజూలాగే నిలబడ్డాడు. ఆ హోరు అతని మనస్సునిండా కమ్ముకుంది. ఆలోచిద్దామని ఉబలాటం. కానియేమీ అంతు దొరకలేదు. ఆ హోరు, అతనిలోకి అంతగా చొరని కొన్ని క్షణాల్లో మామూలుగా అందరిలాగే అనుకొన్నాడు. ఆ హోరు ఏదో ఘీంకారమా? కెరటాలు బ్రద్దలుకావడం యేదైనా ఆటయేమో. ఏదో బాధ అయికూండవచ్చు. లేకపోతే యిలా 'మకరి చేజిక్కిన కరి'లా మూలుగుతుందా? ఇంత జాలిగా మొర పెట్టుకుంటుందో! ఏవో బలమైన సంకెళ్లు నోరు నొక్కివేస్తున్నారేమో! ఆ పెరిగే కెరటం విరిగే కెరటం చావుబ్రతుకులను సూచిస్తాయి కాబోలు!

ఇదేమీ సరిపడలేదు. అసలు మొదటిరోజున తానక్కడ నిలబడ్డప్పుడు ఆ కెరటాలతో పందెం వేశాడు. తనంటే కెరటాలకి. భయం తన దగ్గిరికి రాలేకపోతున్నాయి. అనుకున్నాడు సగర్వంగా. మరుక్షణంలో యింకోలా తోచింది. తనేదో పాపం చేసినవాడేమో! దుష్ట సహవాసం చేయడాని కవి వెరుస్తున్నాయేమో! కాని ఇంతలోనే కెరటం ఒడ్డుపైదాకా తుడిచివేసింది. పంచెకుచ్చెళ్లు జానెడెత్తున తడిసిపోయాయి. పాము పడగను చూచినట్లు కెరటం పాకింది. మళ్ళీ కేరింతాలకొట్లే నూత్న వధువు సిగ్గుపడ్డట్లు మెల్లగా దిగజారిపోయింది.

వచ్చింది కెరటం. సముద్రానికి తనంటే భయం లేదు. తనతో నేస్తంకూడా చేస్తోంది. ఇట్లా అనుకోడం చాలా ఉత్సాహాన్నిచ్చింది కాని తాను చిన్నపిల్లాడు కాదనిజ్ఞాపకం వచ్చి చటుక్కున సముద్రం దగ్గరనుంచి దూరంగా వచ్చేశాడు.

తరువాత రోజున ఒడ్డుపైన కూర్చున్నాడు కెరటాన్ని తనదగ్గిరికి రమ్మని సవాలుచేసినట్లుగా ఎలాగా రాదని తెలిసికూడా. కాని కెరటం గట్టుమీదికి పొర్లింది. తను లేవదల్చుకోలేదు. కెరటంయొక్క అనురాగాన్ని సాదరంగా అందుకొన్నట్లుగా అతనికి అనుభూతి కలిగింది. కెరటం పొంగడానికి చంద్రుడు కారణమేమోనని అతడనుకోలేదు.

గోస్తనీ, గోదావరీ, గంగా, అంతర్వేది సాగర సంగమం, ఏవేవో జ్ఞాపకం వొస్తున్నాయి తానిదివరలో చూచిన జలదృశ్యాలు. అనుకోకుండానే అతడి తలపులు మారాయి. యీ జల సంతతులలోనుంచి తన జీవితాన్నప్పుడు నెమరువేసుకుంటున్నాడు. సముద్రపు హోరు ఎక్కడో అడుగున దాగిపోయింది. తన్ను పరచిన ఆ స్థితిలో ఒక కలలాగా గాలితరంగంలో తన జీవితం మెదులుతోంది. కాని అప్పటికి ఆ కల మాత్రమే ప్రత్యక్షమైన నిజం. ప్రపంచం కల్ల. తను గొప్పవాడు కాదు. కొద్దివాడూ కాదు. అసలు గొప్పవాళ్లూ కొద్దివాళ్లూ అనేవారు లేరు. ఊరికే కల్పించబడ్డారు. అలా కల్పించుకోవాలంటె తాను ఏ పక్షంలోనైనా చేరవచ్చు. ఇలా ఆలోచించడానికి కారణమతని మనస్థితే! ఆ క్షణంలో, ఒకరికొకరికి సంబంధాలూ, పోలికలూ, తారతమ్యాలూ ఉంటాయని అతడు ఒప్పుకోలేదు. తనూ అందరిలాగే పుట్టాడు, అందరూ తనలాగే పుట్టినట్లు. అలాగే పెరిగేడు మాట్లాడుతున్నాడు. చదువుతున్నాడు. వ్రాస్తున్నాడు.

ఎందులోనూ ప్రత్యేకత లేదు. ఎవరిలోనూ ప్రత్యేకత లేదు. పత్రిక లచ్చుపడుతున్నాయి కెరటాలు కొట్టుకుంటున్నట్టే. కెరటాల్లాగే మనుషులూనూ. అన్నీనూ, కెరటాల్లో ప్రత్యేకతలున్నాయా? తప్పొప్పుల కర్థమేమిటి? కెరటాల్లో ఎత్తుపల్లాల కర్థమేమి? పెద్దకెరటం గొప్పదా? చిన్నకెరటం గొప్పదా? సముద్రుడు చెలియకట్టని ముట్టుకోడట. నేను ముట్టుకున్నానా? ముట్టుకోగలనా? సముద్రుడు ముట్టుకోగలడా? ముట్టుకోగలిగితే ముట్టుకుంటే ఎవ రాపగలరు? ఆపడంవల్ల ప్రయోజనం? సముద్రుడికీ, నాకూ, ప్రపంచానికీ ధర్మపరు లన్న కీర్తి రావాలి గాబోలు. నాకీ కీర్తిమీదగాని, నామీదగాని, ప్రపంచంమీదగాని అంత గౌరవం లేదు. వాటికోసం పాటుబడడంలో నమ్మకం లేదు. నేను సముద్రమంత గొప్పవాణ్ణి. అంత నిర్జీవిని. అంత హోరు పెడుతున్నాను. అంత విశాలమైన లోతైనవాణ్ణి. నేను సముద్రాన్ని. ప్రపంచంకూడా సముద్రమే! అప్పుడు మనుషులూ, పిట్టలూ, పశులూ ఒక మాదిరి కెరటాలు!

2

గౌరి వాళ్ళన్నతో చెబుతోంది.

సుబ్బారావుగారి కుటుంబం పదేళ్లనుంచి మా యింటిప్రక్క నుంటున్నారు. నేను కాపరానికెళ్లిన కొత్తలో అతను పన్నెండు పదమూడేళ్ళవాడు. స్కూల్లో చదువుకుంటూ ఉండేవాడు. మా ఇంటికి రోజూ వచ్చి, భోజనంమాట కూడా మరచిపోయి, కాశీమజిలీలు చదువుతూ ఉండేవాడు. మంచంపక్కని కూర్చుని పుస్తకం పట్టుకున్న కుడిచెయ్యి మంచంమీద వేసి అదే పనిగా చదివేవాడు. వెంకటపార్వతీశ్వరకవుల 'శ్యామల' నవల ప్రొద్దున్న మొదలెట్టి సాయంత్రం పూర్తిచేసిందాకా వాళ్లక్క ఎన్నిసార్లు పిల్చినా కదల్లేదు. నేనే పాలవిరుగుడిలో బెల్లంవేసి పెట్టాను. అమాయకంగా రెండు పాటలు పాడి వెళ్లిపోయాడు.

ఒకరోజున యేదో పేరంటానికి వెడుతున్నాను మా తోటి కోడల్తో కలసి. బజారులో కిళ్ళీకొట్టుదగ్గరనుంచుని గ్రామఫోను వింటున్నాడతను మధ్యాహ్నం రెండుగంటలకి. తిరుగుతూ ఉండేవాడు రోజల్లా. స్నేహితులిల్లు చుట్టపెట్టి రాత్రి ఏడింటికి వస్తూ గుమ్మందగ్గరనుంచే గొంతెత్తి పాడుతూ తలుపుదగ్గర కొచ్చేవాడు. తలుపుకొట్టకం, తీయమని పిలవడం యెప్పుడూ యెరుగ డతను.

రెండుమూడేళ్ల తరువాత కాలేజీ చదువులకి వెళ్లిపోయాడు మామూలుగా శెలవుల కింటికి వస్తూ ఉండేవాడు. ఇప్పటికింకా అతనిలో యేమీ మార్పు లేదు. తను పెద్దవాడైనట్టు గుర్తించిన పరిణామం అతనిలో కనబడదు. ఇదివరకులాగే చనువుగా మాట్లాడతాడు. పాడుతూనే ఉన్నాడు. చదువుతూనే ఉన్నాడు. ఇప్పటికీ అతనిలో సంతోషంగాని విచారంగాని ఉప్పెనలాగా ఉబుకుతూనే ఉంటాయి.

ఈమధ్య ఒక మార్పు అతనిలో చూచాను. ఆరు నెలల క్రితం అతను వచ్చినప్పుడు ఇక్కడ ఉన్న రెండు నెలల్లోనూ అతనిలో చాలా మార్పు వచ్చింది. అతని ఒంటికి సంబంధించని నలుపు అతనిచుట్టూ ఉంటోంది. అతనేదో మూగబాధని అనుభవిస్తున్నట్లు కనిపిస్తుంది.

అతని బాధకు కారణా లనుకొంటున్నవి కొన్నిఉన్నా అవి నేను చెప్పదల్చుకోలేదు. నేను చెప్పదల్చుకున్నది ఇదీ. ఇదివరకు తన అక్కయెడల అంత ప్రేమ ఉన్నదని అతడు గుర్తించలేదు. ఆవిడకూడా ఇదివరకు తానంతగా తన తమ్ముణ్ని ప్రేమించిందని యెరుగదు. అతన్ని చూచి వాళ్లక్క ఎంతో సంతోషపడేది. అక్క చెప్పిన మాటలు అంటే అతనికి భగవద్గీతలా ఉండేవి. వాళ్లిద్దరిలోనూ ఒకేరకమైన అభిప్రాయాలూ, శక్తులూ, ఆత్మలూ ఉండేవి. అతని మాటలు విని వాళ్ళక్క అనుకొని పొరపాటు పడేవాళ్లు చాలామంది ఉన్నారు. ఈనాటికి వాళ్ళకి ఒక విభేదం వచ్చింది. ఆ విభేదంవల్ల విడిపోవలసి వస్తుందేమో నన్నంత భయం. విడిపోవడాన్ని తల్చుకుంటే వాళ్ల మనస్సులు తరుక్కుపోతున్నాయి. ఆ భేదంనుంచీ విడిపడగల మార్గం వాళ్లకి దొరకడంలేదు. అందుచేతనే ఈనాడు వారిరువురిలోనూ లోపల ఇంత సంఘర్షణ గోచరించింది.

అయితే ఇంతవరకూ వాళ్లక్కనుగూర్చి చెప్పలేదు. అతనిలోగాని వాళ్ళక్కలోగాని వాళ్ళ కుటుంబములోగాని మంచితనంకన్న చెప్పకోదగ్గ దేమీలేదు. కాని అది చాలును ఈ విషయంయొక్క ప్రాధాన్యతకి. వాళ్లంత జనరంజకంగా ఉండేవారు. అందరితోనూ అంత చక్కగా కలిసేవారు. ఆవిడ మొదటినుంచీ లోకజ్ఞానం అనేది కలిగిన వ్యక్తి. చిన్నతనంలో తెలుగునాటి కళలనీ సాహిత్యాన్నీ తగుపాటిగా తనలో అలవరించుకొన్నది. తనకి మంచిది అని తోచినదానిని ఆచరించడంలోగాని, ఆ ఆదర్శంలో నలుగురికీ అభిరుచి కలిగించడంలోగాని పటాటోపంలేని ప్రయత్నాల నావిడ జరుపుతూనే ఉండేది. పిల్లలను సాదరంగా చేరదీసి వాళ్ల వ్యక్తిత్వానికి వన్నెలు దిద్దుతుంది. పెద్దల పెద్దరికాన్ని గుర్తిస్తుంది. శక్తివంచన లేకుండా లోకక్షేమకరమైనటువంటిన్నీ జనోపయోగకరములైనటువంటిన్నీ కార్యాలకు పాటుబడుతుంది. ఏ వ్యక్తినీ పొగడరాదేమోగాని ఆవిడని గూర్చి మంచిగా చెప్పకతప్పదు. స్త్రీలలో చదువుకున్నవారున్నారేమోగాని, ఆవిడ కున్న సుజ్ఞానం కలవా రరుదు. ఇది నా ఒక్కతె అభిప్రాయమే గాదు. యీ చుట్టుపట్ల యెవరినైనా అడుగు. నీకు వాళ్ళిదే చెప్తారు. అటువంటి వ్యక్తి, లోకశ్రేయస్సుని కోరే, రాట్నం తిప్పుకుంటూ కోరిక లెరుగకుండా బ్రతికే యోగిని, ఆవిడ వ్యతిరేకించిందంటే విశిష్టమైన కారణం ఉండితీరాలి. లోకం ఆవిడని కాదని యెప్పటికీ అతనికి సహాయపడజాలదు. భగవంతుడు కూడా ఆవిడ చెప్పినట్టే నడుస్తాడేమో అనిపిస్తుంది.

కాని జనం అతనియెడకూడా సానుభూతి చూపకుండా ఉండలేకపోతున్నారు. వాళ్లక్క కూడా అతనికి సానుభూతి చూపుతూనే ఉంది. ఆ సానుభూతివల్లనే అతన్ని జయించి, తన వైపుకి లాగుకొంటుందేమో. అయినా అతడూ పెనగులాడుతున్నాడు—తను చేయాలనుకున్నది చేద్దామనీ, అక్కనే తనవైపుకి తిప్పుకుందామనీను. ఇంతవరకూ అన్నలతో, అమ్మతో నాన్నగారితో వివాదాలొచ్చినప్పుడు తనూ, తన అక్కా ఒకప్రక్కన ఉండేవారు తనవైపుకి వారందరినీ యెప్పుడైనా తిప్పుకోగలడు. కాని అక్క ఆశీర్వాదమే కొరవడితే అతడు అడుగు వెయ్యలేడు. అతను మథనపడుతున్నాడు. ఇక్కడ ఈవిడ బాధ పడుతోంది. ఒకరికొకరు నచ్చచెప్పుకుందామని ప్రయత్నం. కాని యేమీ కొనసాగలేదు.

3

గౌరిఅన్న చదువుతున్నాడు మిత్రుడు వ్రాసిన ఉత్తరం :

మూడు నెలల క్రితం అతనిని నేను మొదటిసారి చూచాను. ఫుట్ బాల్ గ్రౌండులోనుంచి వస్తున్నాడు, నేను కాలేజీకి వెడుతున్నాను. వేళ్లు ముడుస్తూ తెరుస్తూ ఒకటీ రెండూ మూడూ లెక్కపెడుతున్నాడు. ఇంతల్లోకే ముప్పై అయిదు వేలన్నాడు. నేను అతనికేసి చూచాను. చటుక్కున అతనిముఖకవళికలు మారిపోయాయి. ఏమీ యెరగనట్లు నడచిపోయాడతను నాకు ఆశ్చర్యం వేసింది. మూడు రోజులైనతరువాత అతనూ నేనూ హోటలులో ప్రక్కప్రక్కను కూర్చుని భోజనం చేశాం. నేను పలకరించబోయానుగాని, అతను గబగబా తినేసి లేచిపోయాడు. ఒకరోజున నదిఒడ్డున యెవరో పాడుతున్నారు. చుట్టూ అయిదారుగురు స్నేహితులు కూర్చుని ఉన్నారు. పాట ముగించి అతను సంభాషణలో పడ్డాడు అతి తేలికగా మాటలు ప్రయోగిస్తున్నాడు. మాటలకి అర్థమేమీ ఉండదన్నట్లు. మాటలు అవిసంగా వాడబడటం చాలా అరుదుగా వింటాం. లెక్కలలో అతనొక నిధి అని నా నమ్మకం. అతడి లెక్కలలో అంకెలూ గుర్తులూ ఉండవు. అతడి భావాలే అతని లెక్కలు. అతను లెక్కలు నేర్చుకుంటే, Theory of relativity ని మాటల్లోకి మార్చగలడేమోననిపిస్తుంది. అతని మాటలు ప్రస్తుతానికి Theory of relativity లా ఉన్నాయి అన్నాడు రమణమూర్తి. కాని ఆ మాటలు యెందుకో అర్థమవుతూ ఉన్నట్లుగా ఉంటాయి. అతని చుట్టూ ఉన్న స్నేహితులకి అతని మాటలు కొత్తగా సరదాగా కనిపించాయి కాబోలు. తెలివితక్కువగా, ఉత్సాహంగా నవ్వుతూ ఉన్నాయి వాళ్ల ముఖాలు.

వాళ్లు లేచారు. వెనకనే నేనూ నడుస్తున్నాను. వాళ్లలో ఉన్న మా రామం నన్ను చూచి పలకరించాడు. మేం నడుస్తుంటే అతను వెనకబడిపోయాడు. మేం ఆగాం. అతను మెల్లిగా ముందుకి నడచిపోయాడు. రామం నన్నడిగాడు—అతన్నెరుగుదువా? అని. యెరగనన్నాను. అతన్ని పిలిచి మా యిద్దర్నీ ఒకరి కొకరికి పరిచయం చేశాడు. తరువాత పదిహేనురోజుల్లో మా యిద్దరికీ చిరస్థాయియైన స్నేహం యేర్పడ్డానికి తగినంత యెక్కువగా మాట్లాడుకొన్నాం.

అతను చాలా అనవసరమైన భావాలు గలవాడు. అనవసరంగా మాట్లాడుతాడు. వ్యక్తి ఒక్కడే అయినా నూరుమంది స్వభావాలు అతడిలో ద్యోతకమౌతాయి. కాని యెందుకో ఆ వైవిధ్యం వెనక ఆ నీటిమాటలవెనక, వ్యాప్తమయ్యే అవిచ్ఛిన్నమైన ఏకత్వం అతనిలో ఉందని నాకు తోస్తుంది.

అతని పుస్తకాల్లో ఒక కాగితం ఉంది.

ఎవరో అన్నారు. 'మీ యెత్తెంత?' 'అయిదడుగుల నాలుగంగుళాలు'. 'ఇంకొక్క అంగుళం ఉంటే మీకు అయిదువేలమంది భార్యలు ఉందురు.' 'నేను నిటారుగా నుంచుంటే నాయెత్తు మరొక అంగుళం ఉంటుంది'. 'మరి అంగుళం తక్కువ చెప్పారెందుకు?' నాకొలత తీసుకునేప్పుడు 5 4 అంగుళాలకంటే ఎక్కువ ఉండకుండా నేను ప్రయత్నించాను'. 'పైఅంగుళాన్నికూడా మీరెందుకు వినియోగించుకోరాదు?' 'నాకు కావలసింది నాకు లభ్యంకావడం నాకు ఇష్టంలేదు.'

ఈ వ్రాసినదానిచుట్టూ ఒక సున్న ఉంది. అందులో పెద్ద అక్షరాలతో అబద్ధం అని వ్రాసి

(20 వ పేజీ చూడుడు)

నారసింహ లేహ్యము
బంగారు చేర్చబడినది. మేహము, నిస్త్రాణ, నిస్సత్తువ, శుక్లనష్టమును హరించి బలమును కాంతిని వీర్యవృద్ధిని కలిగించు వరప్రసాదము—
20 తు॥ డబ్బి రు. 3-4-0 పోస్టేజి 10 అ.
పి. సి. ఏ. కంపెని. పెరిదేపి—నెల్లూరు జిల్లా
బ్రాంచి : 7 సీనుమొదలి వీధి, మద్రాసు.

చ్యుతి

(11 వ పేజీ తరువాయి)

ఉంది. అతన్ని సూర్యనారాయణ ఒకసారి అడిగాడు. 'ఏమిట్రోయ్ గొడవగొడవ చేసేస్తున్నావు!' 'గాలిలో గంధర్వులతో యుద్ధంచేస్తున్నా' నన్నాడు. 'నేలమీద చెయ్యిగూడ దూ!' 'మీరంతా చూశేస్తారు' 'ఒకసారి నేను గాలిలోకి వస్తా నుండు' 'వచ్చావంటే తల పగలగొట్టేస్తాను.'

అతనెందుకో తన్నంతగా మాటుబరచడానికి ప్రయత్నిస్తాడు. అబద్ధమాడలేడు. అందుకే అర్థంకాకుండా మాట్లాడతాడు. నలుగురి దృష్టిలోనూ అతడు బాగుపడ్డా డనిపించుకోడం చస్తే వప్పుకోడు. బాగుపడతాడేమోనని ఆశ మాత్రం అందరికీ కలిగిస్తాడు. ఒడ్డు ననుసరించేయీదుతాడుగాని ఒడ్డుమాత్రం యెక్కడు: యెప్పుడైనా యెక్కిపోవచ్చుగదా అని ఉద్దేశమో, ఎక్కరాదని నిశ్చయమో తెలియదు.

అసలువిషయం నాలుగుమాటల్లోనే ఉంది. అతడు ఫలానా పిల్లని పెళ్లాడదామని నిశ్చయించుకున్నాడు. వాళ్లక్క ఒప్పుకోలేదు.

ఈసమస్యలోనించి ఇట్టే బయలుపడవచ్చు! కాని బయటపడడం అతని స్వభావానికే విరుద్ధమేమో! ప్రస్తుతం దేనినో వెతుక్కుంటూ వెళ్లిపోయాడు. అయితే అతడు తను వెతికేదాన్ని పొందబోవటంలేదనీ, పొందినది కాక మరేదో వెతుకుతూ ఉంటాడనీ, ఆ వెతకటానికి అంతు లేదేమోననీ నా కనిపిస్తోంది......

గౌరి అన్న ముగించాడు.

౪

అతను సముద్రం ఒడ్డుకి వెళ్లడం మానేశాడు. అతను సముద్రపుఒడ్డుకి వెళ్లిన ఆఖరిరోజున అతని కేదో కథ జ్ఞాపకం వచ్చింది. ఆకథకీ సముద్రానికీ తనకీ కనపడని సంబంధం యేదో ఉంది.

క్రైస్తవులగాథలో, సేటన్ అనేవాడు దేవేంద్రపదవిలో ఉండేవాడు. భగవంతుడు అతనిని ఎంతో కరుణతో చూచేవాడు. అయినా అతనిలో ఎందుకో ఒక భావం పుట్టింది. తన జీవితంమీద తనకే హక్కు లేదనీ, అది భగవంతుడి చేతిలో వుందనీ పిరికిపడ్డాడు. అందువల్ల భగవంతుడి చేతులోనించి లాక్కుందామని గుంజుకున్నాడు. భగవంతుడు పట్టు వదిలాడు. తనజీవితంమీద తనకి హక్కు సంప్రాప్తమయింది. ఆ కారణంగా, అతనికి పట్టుకొమ్మ లేకుండాపోయింది. ఆ మహోన్నతమైన దేవేంద్రపదవిలోనుంచి, తొమ్మిది రాత్రిళ్లు తొమ్మిది పగళ్లుపాటు పాతాళంలోకి దిగజారిపోయాడు.

తను ప్రస్తుతం ఆ తొమ్మిదిపగళ్ల తొమ్మిది రాత్రిళ్ల ప్రయాణంలో ఉన్నాడా? ఆప్రయాణంలో తానే కాదు, తనతోపాటు సముద్రం, యీప్రపంచంకూడా అదేప్రయాణంలో చిక్కుకున్నాయేమో!

సేటన్ దేవేంద్రపదవిలోనే ఉండిపోతే? అది వీల్లేదు.

దుర్యోధను డన్నాడుగదూ భారతంలో? "నాకు ధర్మం తెలుసును. కాని ఆచరించలేకపోతున్నాను. నాకు అధర్మంగూడా తెలుసును, కాని దాన్నుంచి తప్పించుకోలేకపోతున్నాను. ఎవరో నాలో కూచుని నన్ను శాసిస్తున్నారు. నేను తలొగ్గుతా నంతే!"

అందుచేతనే అతడు తిరిగి పోదల్చుకోలేదు. అధర్మానికి వెన్నుచూపి ధర్మంలోకి పారిపోదల్చుకోలేదు. అయితే అధర్మానికీ ధర్మానికీ పేరులు పెట్టిం దెవరు? ఈ కవల పోలికలు యెంత మోసం చేస్తాయి! ధర్మం నోట్లో వేలు పెట్టి, కటికన్న కరిస్తే అధర్మం అని తెలుసుకోవచ్చు. అందాకా ఏది అధర్మమో!

సేటన్ తన కష్టాలు తను పడ్డానికికూడా అనుమతినడిగాడు. తన సుఖాలకోసమే తాను స్వతంత్రుడు కాలేదు. కాని భగవంతుడు కరుణామయుడు గనుక నీవు, నేనూ, కోరి కష్టాల్లో దూకడం వప్పుకోడు. ఆయనకూడా బోధించి చూస్తాడు. మంకుపట్టు పట్టిన బిడ్డని, చూస్తూ చూస్తూ దీపాన్ని ముట్టుకోనిస్తుందా తల్లి?

అయినా, సేటన్‌కు తను చేయాలనుకున్న దానిలో అంత ప్రీతి. తనకుకూడా తన కర్తవ్యంమీద, సేటన్ కున్నంత ప్రీతి. కాని అనుమానం ఏమంటే, తన ప్రీతి, భగవంతుడికి తన కృత్యంయందుండే ప్రీతివంటిదేమోనని. అది సేటన్ వంటిదే యెందుకు కావాలి? ఒకవేళ అయితే తప్పేమిటి?

ఇంతకీ అతను సముద్రాని కెళ్లడం మానేశాడు.

హక్కుంది సర్వే సర్వత్రా. విద్యగూడా వీటి సన్నిహితజ్ఞాతే; విద్యంటే భిన్నత్వంలో ఏకత్వాన్ని సాధించే మహాదృష్టి అన్నమాట. ఈ దృష్టి సమ్యగ్దర్శనాసక్తిచేతగాని కలుగదు. తద్దర్శనానికి విజ్ఞాన విశ్వవిద్యాలయాలైన గ్రంథాలయాల్లో ఉపాసించి, సాధించుకోడానికి బాగా వీలుంది. ఆచార్యుడూ—ఛాత్రుడూ. తానే ఐ; అధికారీ—అనధికారీ తానే ఐ; స్వార్థుడూ—పరార్థుడూ. తానేఐ; చక్కగా విద్యావ్యవసాయం సాగించుకోవచ్చును. అది లౌకిక మనండి, పారలౌకిక మనండి—ఈ సాధనలో రెండు బీజాలూ ఉన్నాయి. దేనికి తడి తగిల్తే అది ఫలితంలోకివస్తుంది. వక్తవ్యం ఫలితాంశాలుకాదుగాబట్టి సాధారణంగాసర్వలూగ్రంథాలయాల్ని గురించి ఏ అభిప్రాయాలు కలిగి ఉన్నారో వాటిమీద విమర్శ కురిపించి ఏదో మహా మార్గం చూపించబోవటం నాయొక్క శక్తియుక్తి—కాదు గనుకనూ, చాటలో వెలక్కాయల్లాంటి ఈ మూడుముక్కల్లో మీవద్ద సెలవు తీసుకోగోరుతున్నా. కాలాతీతం అయినందుకు మన్నించండి!

గ్రంథాలయ మహాసభవారు ఏడాదికో ఉత్సవం చేసుకుని తృప్తిపడి ఊరుకుంటం ఏమంత మంచిదికాదు. సంవత్సరం పొడుగు నాదేశంలో సంచారం—ప్రచారం సాగించాలిమరి! అలా అలా అసాధ్యమనుకున్నా ప్రతి గ్రంథాలయమూ వార్షికోత్సవంచేసేలా చేసి, ప్రతి గ్రంథాలయ సభకున్నూ తప్పక వచ్చి, ఉపన్యాసాలూ వగైరాలతో ప్రబోధం చెయ్యాలి.

ఇప్పుడిది గ్రంథాలయ మహాసభారంగంగనుక గ్రంథాలయస్థాపనా—పోషణా—నిర్వహణా- మొదలయిన ఇత్యర్థాలను ఈ వేదికనించి ఇప్పుడే వింటూ, పెద్దపెద్దలంతా విచ్చేశారు. ప్రసంగించారు. ఇంకా మాట్లాడ్తారు. మనకొక్కవిల్పందల్లా వింటానికి ఓపిక—నా ఉపన్యాసం ముగింపు అయినట్టే. నా మాటల్లో ఉంటే ఏమన్నా ఒడుదుడుకుల్ని అనుగ్రహంవల్ల మీరు సవరించుకుంటూనే వింటున్నారుగనుక, మళ్లా సవరింపుల ధ్యానం చేయక ఆశ్రమ మీ కిచ్చి నందుకు మీలో ప్రతి ఒక్కరికీ నమస్కృతా లర్పిస్తూ నా......

మరా:-ఈ ప్రసంగం 1944 లో సింగరేణీ కాలరీసులో జరిగిన ఆం. దే. గ్రం. మహాసభలో చేసినది.

పౌరుల ప్రాథమికహక్కులు

(10వ పేజీ తరువాయి)

కాపాడవలెనను మిషపైకాని ఈ ప్రాథమిక హక్కులకు ప్రత్యక్షవిరోధముగా శాసనములు చేయవలసిన అవసరము ఏర్పడుచో అట్టి సమయములలో కూడ ఈ 13 సెక్షను 1 వ క్లాజు బాధింపజాలదని 13 వ సెక్షను 2 వ క్లాజు మొదలు 6 వ క్లాజు వఱకు మినహా ఇంపులలో తెలియజేసి ఉన్నారు.

ఈ మినహా ఇంపులు పౌర ప్రాథమిక హక్కులకు ప్రత్యక్షవిరోధముగా ఉన్నవి. వీని ప్రాముఖ్యతను తొలగించుటకు కార్యనిర్వాహకవర్గమువారికిని, శాసన సభలకును అడ్డులేని అధికారములు రాజ్యాంగ చట్టములోనే కల్పింపబడినవి. పౌర ప్రాథమిక హక్కులపై రాజ్యాంగ చట్టములోనే కార్యనిర్వాహకవర్గము వారికిని, శాసనసభలకును ఇట్టి హద్దులేని అధికారములను కల్పించుట చూడ ప్రభుత్వములు సాగుటకొఱకే ప్రజలు జీవించుచున్నా రను భావము ఇండియా స్వతంత్రదేశమైనను పోలేదని తోచుచున్నది. ప్రజల ప్రాథమికహక్కులను రక్షించుటకొఱకే ప్రభుత్వములను ఏర్పరుపవలెనన్న భావములు స్వాతంత్ర ఇండియా దేశనాయకులకు తట్టలేదు కాబోలు. ఇది ఎంతటి ఘోరము. ఇందుకా— ఇట్టి నిర్వీర్యమైన రాజ్యాంగ విధాన కొఱకా అనేకమంది నాయకోత్తములు, స్వాతంత్ర్య యోధులు పడరాని బాధలు పడి తమ సర్వస్వమును త్యాగముచేసి అసువులను బాసిఉన్నారు?

ఇండియాకు స్వాతంత్ర్యము లభించిన ఈ 10 నెలలుగా పౌరహక్కులకు భంగకరమైన నిర్బంధ శాసనములను రాష్ట్రీయకాంగ్రెసు ప్రభుత్వములవారు గావించిఉన్నారు. ఎంతో మంది పౌరులను విచారణ లేక నిర్బంధములలో ఉంచిఉన్నారు. అన్నవస్త్రములకు బీదప్రజానీకము దూరమై మలమల మాడుచున్నది. ఇన్ని కష్టములు పడుచున్నను దేశ ఉత్తమనాయక వర్గమునకు చేరిన శ్రీ జవహర్‌లాలునెహ్రూ, సర్దారు వల్లభాయిపటేలు, బాబు రాజేంద్రప్రసాదు మొదలగు వారిపై గల అఖండవిశ్వాసమువలన దేశీయులు ఓర్పుపట్టుకొని ఉన్నారు. నూతన రాజ్యాంగ చట్టము అమలులోనికి రాగానే ప్రస్తుత నిర్బంధశాసనములెల్ల రద్దు అగును. ఇప్పుడు విచారణ లేక నిర్బంధములో ఉంచబడిన పౌరులు ఎల్లరు విడుదల చేయబడుదురు. పౌరుల ప్రాథమిక హక్కుల సంరక్షణ విషయమై ప్రభుత్వమువారే అన్నివిధములైన హామీల నిచ్చెదరు. కార్యనిర్వాహక వర్గమువారికిని శాసనసభలకును ఇందులో ఏలాటి జోక్యము ఉండబోదు కులతత్వములపై ఉద్యోగములను పంచిపెట్ట, విద్యాలయములలోనికి ప్రవేశ మొసగుట తొలగిపోవును. బీద ప్రజానీకమునకు వలయునంత అన్నము కావలసినంత గుడ్డ చౌకధరలకు లభించును. మీదుమిక్కిలి రామరాజ్యమే స్థాపింపబడును ఇప్పుడు. తయారు చేయబోవు రాజ్యాంగ చట్టము పౌరుల స్వాతంత్ర్యపత్రముగా (Charter of Liberties) పై తెలిపిన ఉత్తమశ్రేణికి చేరిన నాయకులు తయారుచేసి ప్రజానీకమునకు అర్పించెదరని గంపెడు ఆశతో ఉవ్విళ్లూరుచున్నారు.

కాని ఇండియారాజ్యాంగ చిత్తుచట్టములో పౌరుల ప్రాథమిక హక్కులకు భంగకరముగా - విషబీజములుగా - సూచింపబడిన మినహాయింపులన్నిటిని సంపూర్ణముగా తొలగింపవలెను. ఈ హక్కులపై ప్రభుత్వ కార్యనిర్వాహక వర్గము వారికి కాని శాసనసభలకు గాని అణుమాత్రమైనను అధికారము ఇవ్వరాదు. పౌరహక్కులను సంరక్షించు బాధ్యత కేంద్రన్యాయస్థానమునకున్నూ, ఆ న్యాయస్థానము యొక్క అధికారులకు లోనైన రాష్ట్రీయ ప్రధాన న్యాయస్థానముల కైనను ఒప్పగింపవలెను. ప్రధానన్యాయస్థానములపై కార్యనిర్వాహక వర్గము వారికి ఉండు అధికారమును తొలగింపవలెను. ఇట్లు చేసిననే కాని పౌరుల ప్రాథమిక హక్కులు రక్షింపబడవు.

దేశీయుల అదృష్టవశమున జూలై నెలలో కూడ వలసిన రాజ్యాంగపరిషత్తు మహాసభ కారణాంతరములచే రెండునెలలు వాయిదా వేయబడినది. ఈ అవకాశమును బాధ్యతగల పౌరులెల్లరును గైకొని ప్రతిగ్రామములోను సభలను జరుపవలెను. ఇండియా రాజ్యాంగ చిత్తుచట్టములో మూడవ అధ్యాయములో సూచించిన మినహాయింపులను సంపూర్ణముగా తొలగింపవలెను. వానితో కార్యనిర్వాహక వర్గమువారికిగాని శాసనసభలకుగాని జోక్యము కలిగించుకొను అధికారము ఉండకూడదు. ఆ హక్కులను కాపాడు బాధ్యత ఇండియా కేంద్ర న్యాయస్థానమునకు ఒప్పగింపవలెను. ఆత్మరక్షణకై స్వతంత్ర ఇండియా పౌరులెల్లరు తగుమైన ఆయుధములను కలిగి యుండవచ్చును. ఇండియా యూనియ పౌరులలో పనిలేని వారికి పనులు చూపించి కాని, పనులు చూపింపజాలనిచో వారికి అన్నవస్త్రములను ఒసగు బాధ్యత ప్రభుత్వమువారే వహింపవలెనని కూడ రాజ్యాంగ విధానములో స్పష్టముగాను, అసందిగ్ధపదములతోను ప్రకటింపవలెనని తీర్మానములను కావింపవలెను. ఈ తీర్మానములను ఇండియా ప్రధానమంత్రిగారైన శ్రీ జవహర్‌లాల్ నెహ్రూగారికిని రాజ్యాంగ పరిషత్తు మహాసభ అధ్యక్షులైన బాబు రాజేంద్రప్రసాదుగారికిని సత్వరముగా అందచేయవలయునని విన్నవించుచున్నాము. ఈ సమస్యకు బాధ్యత గల వార్తాపత్రికలన్నియు ఎక్కువ ప్రాముఖ్యత ఒసగి తీవ్రమైన ఆందోళన సాగింపవలెనని ప్రార్థించుచున్నాము.

బాలానందం.

(15 వ పేజీ తరువాయి)

రాణీ ఈలోపల గులాబీ పూలను చూసింది. చూసి "అదా సంగతి! తెలిసిందిలే! వీళ్ళ తల కొట్టెయ్యండిరా!" అని ఆజ్ఞ ఇచ్చి పరివారసమేతంగా ముందుకు కదిలి పోయింది. ముగ్గురు సైనికులు మాత్రమే తోటమాలుల తలకాయలు కొట్టేసేందుకు మిగిలారు.

సైనికులు పట్టుకోటాని కొస్తూంటే, తోటమాలులు తప్పించుకొని పరుగెత్తి, పాపవెనక్కి చేరి, "రక్షించాలి! రక్షించాలి" అంటూ పాపగౌను పట్టుకు వేళ్ళాడటం మొదలు పెట్టారు.

"మీ కేం భయంలేదు; మీ తలకాయి ఎవళ్లూ కొట్టేయకుండా చూస్తాగా." అంటూ పాప వాళ్లకి ముగ్గురినీ అక్కడ ఉన్న ఒక పెద్ద పూలమొక్కల కుండులో దాచింది. సైనికులు వాళ్లకోసం రెండు మూడు నిమిషాలు అటూ ఇటూ వెదకి, రాణీగారి పరివారంతో కలుసుకొనేందుకు పరుగెత్తారు.

"వాళ్ల తలకాయలు కొట్టేశారా?" అంటూ రాణి కేకపెట్టింది.

"చిత్తం. మహారాణీగారు, తమ దయుండీ, వాళ్ల తలకాయలు ఎగిరిపోయాయండి" అంటూ ముగ్గురు సైనికులూ కేకవేశారు.

"అబ్బా! నీకు పచ్చీస్ ఆట వచ్చునా?" అని మళ్లీ కేక వేసింది.

ఈ మాటు పాప నడుగుతోందని సైనికులు ముగ్గురూ మాట్లాడకుండా పాపవంక చూశారు.

"ఆ! వచ్చును" అంటూ పాప గట్టిగా కేకవేసింది.

"అయితే ఇల్లా రా!" అంటూ రాణీ గావుకేక పెడ్తూ అరిచింది.

"ఏం జరుగుతుందో, తమాషా చూద్దా" మనుకొంటూ కులాసాగా పాప, వాళ్లమందలో కలుసుకొని నడవసాగింది.

రాళ్లు అమర్చిన రిస్టువాచి రు 20/8

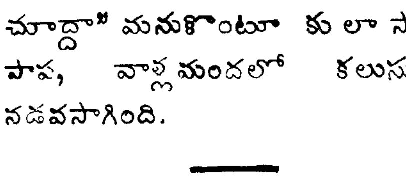

స్విస్‌మేడ్. సరిగా టైంచూపును. ప్రతీదీ 3 ఏళ్ల గ్యారంటీ.గుండ్రం లేక చతురం క్రోమియంకేసు రు. 20/8 మేలిరకం రు. 25/- బల్లపరుపు ఆకారం క్రోమియంకేసు రు. 30/- రోల్డుగోల్డు (10 సం. గ్యారంటీ) రు. 55/- 15 రాళ్ల క్రోం కేసు రు. 38/- 15 రాళ్ల రోల్డుగోల్డు రు. 75/- రెక్టాంగ్యులర్, వంపుగలది లేక టాను ఆకారము క్రోమియం కేసు రు. 42/- మేలిరకం రు. 45/- రోల్డుగోల్డు (10 సం. గ్యారంటీ) రు. 60/- రోల్డుగోల్డు 15 రాళ్ల రు. 30/- అలారం టైంపీసు: ధర రు. 18/-, రు. 22/- పెద్దసైజు రు. 25/- పోస్టేజి ఉచితము.

ఏరెండు కొనువారికైనా పోస్టేజి ఉచితము

H. DAVID & CO.,
Post Box No. 11424, CALCUTTA